

УДК 378.147:378.17

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОДНА З УМОВ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ

Аспірант Кочерга Є.В.

Науковий керівник доцент Ю.А. Скиба

Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України

Ключові слова: науково-дослідна діяльність, здоров'язбережувальна компетентність, майбутній вчитель.

У теорії та практиці вітчизняної педагогічної освіти здоров'язбережувальну компетентність відносять до ключових компетентностей, яка обов'язково повинна формуватися на всіх рівнях освіти [с. 408-409]. Особливо важливою ця компетентність є для майбутнього вчителя, оскільки саме у педагога є можливість здійснювати профілактику виникнення хвороб та розвитку шкідливих звичок у підростаючого покоління шляхом використання здоров'язбережувальних освітніх технологій. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх вчителів повинне відбуватися під час їх професійної підготовки у ВНЗ. І однією з умов її формування, на нашу думку, є науково-дослідна діяльність студентів.

Питання формування різних аспектів здоров'язбережувальної компетентності майбутніх вчителів розглядаються у працях В. Бобрицької, Д. Вороніна, В. Єфімової, О.І. Соколенко та інших. Питанням науково-дослідної роботи студентів присвячено праці Н. Дівінської, О. Лоштун, Ю. Скиби, І. Фролової, Г. Чорнойван, О. Ярошенко та інших. Але, не зважаючи на численні дослідження, проблема використання науково-дослідної діяльності як умови формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх вчителів є недостатньо дослідженою.

Саме тому, метою статті є розкриття змісту та особливостей науково-дослідної роботи як однієї з умов формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх вчителів.

П. Підкасистий зазначає, що науково-дослідна діяльність студентів визначається вищою формою самостійного навчального пізнання, оскільки воно набуває форм наукового передбачення (студент сам ставить мету та шукає шляхи її вирішення) [4]. Науково-дослідна діяльність студентів – це діяльність, пов'язана з пошуком відповіді на творчу, дослідницьку задачу із задалегідь невідомим рішенням. Вона включає у себе наступні етапи: постановку проблеми; вивчення теорії, що присвячена означеній проблематиці; добір методик дослідження і практичне оволодіння ними; пошук необхідного матеріалу, його аналіз та узагальнення; власні висновки [1, с. 189].

Стосовно формування здоров'язбережувальної компетентності ми визначаємо такі етапи науково-дослідної діяльності майбутніх вчителів: 1. постановка проблеми про методи та форми збереження і зміцнення здоров'я; 2. вивчення теорії щодо проблематики здоров'я (в тому числі таких дисциплін, як педагогіка, психологія, біологія, хімія, медицина, філософія та ін.); 3. добір методик дослідження і практичне оволодіння ними; 4. пошук необхідного матеріалу з питань збереження та зміцнення здоров'я, його аналіз та узагальнення; 5. висновки та розробка шляхів збереження та зміцнення власного здоров'я, а також використання здоров'язбережувальних освітніх технологій у майбутній професійній діяльності.

Ми погоджуємося з думкою В. Шейко про те, що головними завданнями науково-дослідної діяльності студентів у вищому навчальному закладі є: 1) формування у студентів наукового світогляду, оволодіння методологією та методами наукового

дослідження; 2) допомога студентам у якнайшвидшому оволодінні спеціальністю, досягненні високого професіоналізму; 3) розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей студентів у процесі розв'язування практичних завдань; 4) прищеплення студентам навичок самостійної науково-дослідної роботи; 5) розвиток ініціативи, здатності застосовувати теоретичні знання у практичній роботі; 6) розширення теоретичного кругозору і наукової ерудиції майбутніх фахівців; 7) створення та розвиток наукових шкіл, творчих колективів, виховання у вищому навчальному закладі резерву вчених, дослідників, викладачів [5, с. 24-25].

Науково-дослідницька діяльність студентів ВНЗ здійснюється за трьома основними напрямками: науково-дослідницька робота, що є невід'ємним елементом навчального процесу і входить до навчальних планів, навчальних програм як обов'язкова для всіх студентів; науково-дослідницька робота, що здійснюється поза навчальним процесом у межах студентського наукового товариства – у гуртках, проблемних групах, інформаційних студіях тощо; науково-організаційні заходи, конференції, конкурси та ін. [3, с. 84].

Ми визначаємо, що для формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх вчителів ефективним є залучення студентів до таких видів науково-дослідної діяльності: вивчення теоретичних питань здорового способу життя шляхом залучення студентів до науково-дослідної роботи в наукових гуртках; виконання лабораторних, практичних, семінарських і самостійних завдань, контрольних робіт, які містять елементи проблемного пошуку здоров'язбереження; підготовка наукових доповідей, статей, повідомлень і рефератів з актуальних питань здоров'язбереження.

Отже, підсумовуючи, можна стверджувати, що науково-дослідна діяльність майбутніх педагогів активізує навчальну діяльність, допомагає краще зорієнтуватися у потоці наукової інформації з питань здоров'язбереження, розвиває мотивацію до здорового способу життя та вміння використовувати здоров'язбережувальні освітні технології, формує емоційне і разом з тим усвідомлене ставлення до здоров'я, що ґрунтується на позитивних інтересах і потребах, прагненні до вдосконалення власного здоров'я, до розвитку своєї творчості та духовного світу, усвідомленому сприйнятті соціуму і дбайливому ставленні до здоров'я оточуючих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беляєв Ю. І. Науково-дослідна діяльність студентів у структурі роботи університету / Ю. І. Беляєв, Н. М. Стеценко // Педагогічний альманах. – 2010. – Випуск 6. – С. 188–191.
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Логвінова Я. Науково-дослідницька робота студентів як умова формування екологічної компетентності майбутнього викладача біології / Я. Логвінова // Гірська школа Українських Карпат. – 2013. – № 8-9. – С. 83-86.
4. Пидкасистый П.И. Самостоятельная деятельность учащихся. Дидактический анализ процесса и структуры воспроизведения творчества. – Москва : Педагогика, 1972. – 180 с.
5. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідної діяльності: Підручник. – 5-те вид. / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарченко. – Київ : Знання, 2006. – 307 с.